

Lesblad midden- en bovenbouw 'Waarom de koning geen kroon draagt'

Waarom de koning geen kroon draagt (en andere weetjes over het koningshuis) is een infotainmentboek over het koningshuis. Je kunt op verschillende momenten in het jaar in de klas aandacht besteden aan de koning en koning. Bijvoorbeeld als Konings- of Prinsjesdag voor de deur staat, het staatsbezoek in het nieuws is of als het thema 'monarchieën' is. Hieronder staat een aantal lesideeën voor de midden-en onderbouw. Achter elke activiteit is met een icoon aangeduid waar je het voor kunt gebruiken:

Koningsdag

Prinsjesdag

Koningshuis algemeen

Speel een quiz

Wie weet het meeste over Koningsdag, Prinsjesdag of het koningshuis in algemene zin? Speel klassikaal de quiz. Op het werkblad zijn drie varianten te vinden.

Je kunt er ook voor kiezen om de leerlingen in groepjes hun eigen quiz te laten maken. Ze kunnen daarbij gebruik maken van het boek maar ook van informatie die online te vinden is. Bijvoorbeeld op www.koninklijkhuis.nl.

Maak een puzzel

Laat de kinderen de woordzoeker met het thema koningshuis oplossen. Op het bijgevoegde werkblad is zo'n puzzel te vinden, maar ook hier kun je de kinderen op ruitjespapier een eigen woordzoeker laten maken. Geef de kinderen die hier moeite mee hebben, een lijst met woorden waar ze mee aan de slag gaan.

De woordzoeker op het werkblad heeft woorden die horizontaal, verticaal en diagonaal staan en kunnen zowel van links naar rechts als van rechts naar links geschreven zijn. Dezelfde letters kunnen meerdere keren gebruikt worden. De overgebleven letters vormen een *Wist je datje*.

Schrijf of speel een verhaal

In het boek staat een aantal verhalen waar kinderen kennismaken met de koning en koningin (pagina 18, 38, 58 en 90). Vraag de leerlingen om een eigen verhaal te schrijven. Je kunt hen een intro meegeven of helemaal vrijlaten in hun keuze. Op het werkblad vind je een voorbeeldintro.

Je kunt de kinderen in groepjes ook een van de verhalen uit het boek laten naspelen. Wie speelt welke rol, welke kleding hoort daarbij, hoe spreken ze, hoe bewegen ze? Om er een digitaal tintje aan te geven, kunnen de kinderen de toneelstukjes opnemen, bewerken en aan de rest van de klas tonen.

Aan de slag met het Nederlands volkslied

Ga samen of in groepjes op zoek naar de betekenis van het Wilhelmus. Pas de manier waarop aan aan de leeftijd van de groep. Deel bijvoorbeeld de tekst van het Wilhelmus (couplet 1 en 6) op papier uit en laat de kinderen de weggelaten woorden invullen (zie werkblad). Je kunt de kinderen ook vragen om de betekenis van de woorden te achterhalen. Snappen ze waar het volkslied over gaat (zie pagina 89)? De gehele tekst van het Wilhelmus vind je op www.koninklijkhuus.nl.

Om er een echte muzikles van te maken, kunnen de kinderen het volkslied instuderen en het resultaat tonen tijdens een week- of maandafsluiting. Mocht er tijd voor zijn, laat de kinderen hun eigen volkslied bedenken en vervolgens opvoeren.

Oranje boven

Koningsdag bestaat al meer dan 130 jaar en is een paar keer van datum gewisseld. De allereerste 'Koningsdag' werd in 1885 gevierd. Toen heette het nog Prinsessedag en het was de vijfde verjaardag van Wilhelmina. Toen zij in 1898 koningin werd, veranderde de naam in Koninginnedag. Op 27 april is de koning jarig en bezoekt hij een plaats in Nederland. Iedereen viert feest!

Als de school meedoet aan de Koningsdagspelen, bereid dat dan samen met de kinderen voor. Als de school niet meedoet, bedenk gezamenlijk een gezellige klassenactiviteit: een koninklijk ontbijt, een eigen T-shirt koninklijk versieren, een oranje kroon maken, et cetera.

Hoera hoera hoera

Begin met het voorlezen van het verhaal *Prinsjesdag paardendag* (pagina 58). Vraag de kinderen om aantekeningen te maken van de tradities rondom deze bijzondere dag (wanneer, welke plaats, welk gebouw, wat het is). Wat weten de kinderen nog meer van Prinsjesdag? Gebruik het hoofdstuk *Hoera, hoera, hoera, het is weer Prinsjesdag* (pagina 63) om de kinderen op nog meer wetenswaardigheden te attenderen. Schooltv heeft ook leerzame afleveringen over Prinsjesdag. Vergeet overigens niet te zeggen dat dit de enige keer in het jaar is dat de koning daadwerkelijk op zijn troon zit!

Laat de kinderen het geleerde op hun eigen manier presenteren: een kleurige mindmap, een collage, een draaiboek of een bordspel.

Stamboom

In het boek is een eenvoudige stamboom van de Koninklijke Familie opgenomen. Kunnen de kinderen een stamboom lezen? Weten ze wie er ontbreken (onder andere de neven en nichten van Willem-Alexander en de ouders van Wilhelmina)? Wat zouden ze graag nog meer zien op een stamboom? Kunnen ze de stamboom van de Koninklijke Familie completer maken? Bijvoorbeeld tot en met koning Willem I (zie pagina 16-17)?

Laat de kinderen een stamboom van hun eigen familie maken. Ze kunnen het aankleden met foto's, geboortekaartjes, geboortedata, et cetera.

Stel je voor dat...

Bespreek in de kring het leven van de koning en de koning. Vertel dat het leven in de spotlights mooi, maar ook zwaar is. Ze wonen in prachtige paleizen en reizen de hele wereld over. Maar dat het voor een jonge prins of prinses lastig is dat iedereen een mening over je heeft en dat er altijd beveiliging om je heen is (zie onder andere hoofdstuk Amalia, Alexia en Ariana pagina 67).

Zouden de kinderen een prins of prinses willen zijn? Waarom wel of waarom niet?

De koning op pad

De koning bezoekt plaatsen in Nederland en hij reist de wereld over. Hij gebruikt hiervoor allerlei voertuigen (pagina 83). Laat de jongere kinderen een eigen voertuig ontwerpen voor de koning. Waar moet het allemaal aan voldoen (veilig zijn, mogelijkheid tot werken, hoeveel mensen moeten erin passen, et cetera).

Oudere kinderen kunnen een deel van het programma van de koning en/of koningin opzoeken. Welke plaatsen bezoekt het koningspaar? Met welk voertuig reizen ze? Kunnen de kinderen op een kaart intekenen welke plaatsen de majesteiten aandoen? Ze kunnen eventueel ook de routes intekenen en berekenen hoeveel kilometers de koning en koningin hiervoor afleggen (hemelsbreed of trajectafstand)? Kijk op de site van het Koninklijk Huis voor het programma van onze koning en koningin.

Koningshuizen

Nederland is al sinds koning Willem I een monarchie. Ook onze zuiderburen hebben een koning en koningin. Frankrijk en Duitsland hebben een president. Vraag de kinderen om uit te zoeken welke landen allemaal een monarchie zijn en hoe de persoon op de troon heet.

De inhuldiging

In 2013 werd prins Willem-Alexander op 46-jarige leeftijd koning Willem-Alexander. Een bijzondere gebeurtenis met bijzondere attributen. Op pagina 42 tot en met 44 is hier van alles over te lezen.

Deel het werkblad met attributen uit en vraag de kinderen om het juiste plaatje met het juiste woord te verbinden.

WERKBLAD: Speel een quiz

Hier vind je drie quizen over het Koninklijk Huis. Een specifieke over Koningsdag en Prinsjesdag en een algemene over het Koninklijk Huis.

Antwoorden Koningsdagquiz:

1.b, 2.a, 3.d, 4.c, 5.c, 6.a, 7.d, 8.b, 9.c, 10.c, 11.b, 12.a

Antwoorden Prinsjesdagquiz:

1.b, 2.a, 3.a, 4.b, 5.a, 6.c, 7.c, 8.d, 9.d, 10.b, 11.a, 12.b

Antwoorden Koningshuisquiz:

1.b, 2.a, 3.d, 4.c, 5.b, 6.c, 7.a, 8.b, 9.a, 10.b, 11.c, 12.c

Koningsdagquiz

1. Welke dag is Koningsdag?
  - a. 5 mei
  - b. 27 april
  - c. 31 januari
  - d. 17 september
2. Wat vieren we op Koningsdag?
  - a. de verjaardag van de koning
  - b. de verjaardag van Nederland
  - c. dat de koning al 6 jaar koning is
  - d. dat we tompouces mogen eten
3. In welke vakantie vieren we Koningsdag?
  - a. voorjaarsvakantie
  - b. kerstvakantie
  - c. zomervakantie
  - d. meivakantie
4. Wat is een aubade?
  - a. een zwemwedstrijd
  - b. een koets waar de koning in rondrijdt
  - c. een lied opgedragen aan de koning
  - d. de bedienden van de koning
5. Amalia is de opvolger van koning Willem-Alexander. Wanneer is zij jarig?
  - a. 26 juni
  - b. 10 april
  - c. 7 december
  - d. 17 mei
6. Wanneer werd dit koninklijk feestje voor het eerst gevierd?
  - a. 1885
  - b. 1950
  - c. 1985
  - d. 2000
7. Hoe heette het koninklijk feest de eerste paar jaar?
  - a. Vorstendag
  - b. Dag van de monarchie
  - c. Koninginnedag
  - d. Prinsessedag

8. Waarom werd dit feest (van vraag 6) georganiseerd?
  - a. Nederland had wel zin in een feestje
  - b. om het koningshuis populairder te maken
  - c. omdat Nederlanders zo weinig vrije dagen hadden
  - d. omdat de wereld dit feest al vierde

9. Wie zingt/zingen elk jaar een lied tijdens de Koningsspelen?
  - a. Lil Kleine
  - b. Marco Borsato
  - c. Kinderen voor kinderen
  - d. Maan en Brace

10. Wat zijn de Koningsspelen?
  - a. koningen die samen een spel spelen
  - b. paardenwedstrijd in Den Bosch waar de koning altijd komt kijken
  - c. feestelijk ontbijt en sportieve activiteiten op scholen
  - d. activiteiten die op Koningsdag worden georganiseerd

11. Tompouces zijn roze. Welke kleur krijgen ze op Koningsdag?
  - a. groen
  - b. oranje
  - c. gewoon roze
  - d. goud en zilver

12. Wat is een vrijmarkt?
  - a. een markt waarop iedereen zijn spullen mag verkopen
  - b. een bijzondere markt in Amsterdam
  - c. een andere woord voor groentemarkt
  - d. een markt speciaal voor vrije dagen

Prinsjesdagquiz

- Op welke dag van het jaar is het Prinsjesdag?
  - 1^e maandag in april
  - 3^e dinsdag in september
  - 1^e maandag in juni
  - 2^e woensdag in oktober
- Wat is Prinsjesdag?
  - vergadering van de Staten-Generaal
  - feest voor de koning en koningin
  - verkiezingen voor een nieuwe regering
  - het voorstellen van de leden van de eerste en tweede kamer
- Waar staat de troon van de koning?
  - in de Ridderzaal
  - in de Puttikamer
  - in de Burgerzaal
  - in de Oranjezaal
- Hoe vaak per jaar zit de koning op zijn troon?
  - elke dag, de troon staat op zijn kantoor
  - alleen op Prinsjesdag
  - elke dag, behalve het weekend
  - nooit
- Met welk vervoersmiddel reizen de koning en koningin op Prinsjesdag?
  - met de koets
  - op paarden
  - met de hofauto
  - met de taxi
- Welk lied wordt er gespeeld?
  - Lang zal hij leven
  - het koningslied
  - het Wilhelmus
  - Je maintiendrai
- Wat dragen de meeste dames op deze dag?
  - het toegangsbewijs
  - een corsage
  - een hoed
  - een lange jurk

8. Hoe noemen we het verhaal dat de koning vertelt op Prinsjesdag?
  - a. een speech
  - b. de jaarrede
  - c. een spreekbeurt
  - d. de troonrede

9. Wat roept iedereen als de koning klaar is met zijn verhaal?
  - a. dank u wel
  - b. majesteit, goed gedaan
  - c. niets
  - d. hoera hoera hoera

10. Wie staan er na afloop op het bordes (balkon)?
  - a. de koning en de koningin
  - b. de koning, zijn vrouw, broer en schoonzus
  - c. de koning, de koningin en de drie prinsessen
  - d. de hele Koninklijke Familie

11. Lang geleden was Prinsjesdag op een andere dag. Welke?
  - a. maandag
  - b. dinsdag
  - c. donderdag
  - d. vrijdag

12. Hoe heet het werkpaleis van de koning dat in Den Haag staat?
  - a. Paleis 't Loo
  - b. Paleis Noordeinde
  - c. Eikenhorst
  - d. Paleis Soestdijk

Koningshuisquiz

1. Wat zijn de voornamen van de koning?
  - a. Willem-Alexander
  - b. Willem-Alexander Claus George Ferdinand
  - c. Willem-Alexander Bernard Hendrik
  - d. Alexander Willem Charles
2. Wat de achternaam van de koning?
  - a. Van Oranje-Nassau
  - b. Van Oranje
  - c. Van Buren
  - d. Van Hout
3. Uit welk land komt de koningin?
  - a. België
  - b. Amerika
  - c. Brazilië
  - d. Argentinië
4. In welk paleis wonen de koning en koningin?
  - a. Paleis 't Loo
  - b. Paleis Noordeinde
  - c. Paleis Huis ten Bosch
  - d. Paleis Soestdijk
5. Hoe heten de ouders van Willem-Alexander?
  - a. Pieter en Margriet
  - b. Claus en Beatrix
  - c. Felipe en Mathilde
  - d. George en Claudia
6. Welk werk doet de koning naast koning zijn?
  - a. kok
  - b. minister
  - c. piloot
  - d. edelsmid
7. Voor welke organisatie werkt de koningin naast koningin zijn?
  - a. Verenigde Naties
  - b. 't Rode Kruis
  - c. Unicef
  - d. CliniClowns

8. Hoe heette de eerste koning van Nederland?
  - a. Willem van Oranje
  - b. Willem I
  - c. Willem-Alexander
  - d. Hendrik-Jan

9. Koningin Wilhelmina kreeg in 1898 bij haar inhuldiging een groot cadeau. Wat was dat?
  - a. de Gouden Koets
  - b. paard Wexy
  - c. de Stuart tiara
  - d. een schilderij van Rembrandt

10. Welke talen spreken de drie prinsessen thuis?
  - a. Nederlands en Engels
  - b. Nederlands, Engels en Spaans
  - c. Nederlands, Duits en Spaans
  - d. Nederlands, Duits en Engels

11. Over wie gaat het Wilhelmus?
  - a. de koning
  - b. Nederland
  - c. Willem van Oranje
  - d. Spanje

12. Wanneer draagt de koning zijn kroon?
  - a. bij de inhuldiging
  - b. op Prinsjesdag
  - c. nooit
  - d. op Koningsdag

WERKBLAD: Maak een puzzel

De leerlingen gaan op zoek naar de woorden onder de puzzel. De woorden worden op allerlei manieren weergegeven. De letters die overblijven vormen een wist-je-datje.

Antwoord: de koninklijke vlag alleen op het paleis wappert als de koning in Nederland is

D	E	R	E	D	N	A	X	E	L	A	-	M	E	L	L	I	W
H	S	P	O	R	T	I	E	F	M	K	N	E	P	A	W	O	W
O	U	N	E	P	S	E	G	A	N	A	I	N	E	I	K	S	I
F	M	G	A	L	V	N	L	K	K	R	X	L	I	X	V	J	M
H	L	T	O	O	L	I	P	K	O	I	E	I	E	E	A	V	P
O	E	I	E	K	A	L	L	A	E	A	D	G	M	L	L	A	E
U	H	L	P	L	E	I	N	I	T	N	E	G	R	A	E	E	L
D	L	E	R	N	O	F	S	T	S	E	R	E	P	H	T	G	E
I	I	T	I	A	R	A	E	S	T	P	T	A	N	L	N	E	M
N	W	I	N	S	W	M	S	R	A	P	S	P	E	I	R	T	O
G	A	D	S	G	N	I	N	O	K	N	R	A	N	E	R	M	O
L	S	D	J	E	K	L	I	V	A	O	E	O	N	J	I	A	B
P	A	L	E	I	S	I	R	A	N	W	K	M	U	N	T	N	M
A	G	I	S	N	N	E	P	E	D	E	U	N	P	A	R	T	A
A	M	E	D	I	A	S	A	U	B	A	D	E	O	R	R	E	T
R	S	T	A	A	T	S	B	E	Z	O	E	K	E	O	E	L	S
D	L	A	G	N	D	U	A	S	S	A	N	I	O	L	R	J	S
A	B	D	I	C	A	T	I	E	N	I	G	N	I	N	O	K	S

abdicatie
 Alexia
 Amalia
 Argentinië
 Ariane
 aubade
 familie
 gespen
 hofhouding
 kerstrede
 koets
 koning
 koningin
 Koningsdag
 kroon

lakei
 leeuw
 mantel
 marine
 Máxima
 media
 munt
 Nassau
 oranje
 paard
 paleis
 piloot
 prinses
 Prinsjesdag
 sjerp

skiën
 Spaans
 sportief
 staatsbezoek
 stamboom
 tiara
 troon
 valet
 vlag
 vorst
 wapen
 Wilhelmus
 Willem-Alexander
 wimpel

Wist je dat _____?

WERKBLAD: Schrijf of speel een verhaal

Mogelijke intro

Boos gooit Alexander een steentje in het water. 'Ik wil echt geen koning worden. Het is zo stom!' Paul kijkt zijn vriend verbaasd aan. 'Waarom niet? Wat is er mis met wonen in een paleis en zwemmen in het geld?' 'Alles!', antwoordt Alexander. 'Alles moet, niets mag. Ik wil gewoon piloot worden.'

Plons. Een tweede steentje verdwijnt in het water.

'Kun je het niet gewoon tegen je moeder zeggen?', vraagt Paul. 'Ze zal het toch wel begrijpen?' Alexander haalt zijn schouders op. 'Heb ik al gedaan, maar ze luistert niet. Ze zegt dat het moet. Stom gedoe!'

Paul tuurt naar de kringen in het water van het derde steentje. 'We kunnen vast wel een plannetje bedenken,' zegt hij. Opeens beginnen zijn ogen te glimmen. 'Kom mee!'

WERKBLAD: Aan de slag met het Nederlands volkslied

Tekst Wilhelmus (couplet 1 en 6)

Antwoorden: Wilhelmus; Oranje; Koning; God; mij; hart

Wilhelmus

_____ van Nassouwe

ben ik, van Duitsen bloed,

den vaderland getrouwe

blijf ik tot in den dood.

Een Prinse van _____

ben ik, vrij, onverveerd,

den _____ van Hispanje

heb ik altijd geëerd.

Mijn schild ende betrouwen

zijt Gij, o _____ mijn Heer,

op U zo wil ik bouwen,

Verlaat _____ nimmermeer.

Dat ik doch vroom mag blijven,

uw dienaar t'aller stond,

de tirannie verdrijven

die mij mijn _____ doorwondt.

WERKBLAD: de inhoudiging

Deel het werkblad met attributen uit en vraag de kinderen om het juiste plaatje met het juiste woord te verbinden.

Antwoorden: 1-b, 2-g, 3-e, 4-f, 5-d, 6-a, 7-c

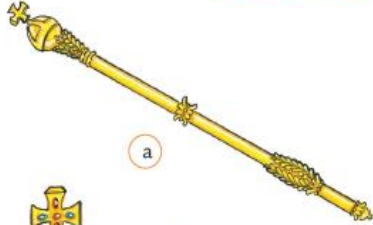

Kroningspel

Deze symbolische voorwerpen mochten vijf jaar geleden bij de kroning van Willem-Alexander niet ontbreken. Weet jij wat wat is? Verbind de illustraties met de juiste omschrijving!

Wist je dat...

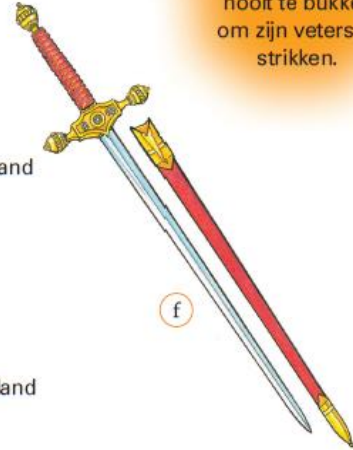
de koning bijna altijd zwarte leren schoenen met een gesp. Zo hoeft hij nooit te bukken om zijn veters te strikken.

a

g

f

b

c

- 1 Rijksappel, het symbool voor het grondgebied van Nederland
- 2 Kroon, symbool voor koninklijke waardigheid
- 3 Rijksstandaard met het wapen van Nederland
- 4 Rijkszwaard, symbool voor de macht van de koning
- 5 Grondwet, met de belangrijkste wetten en regels in Nederland
- 6 Scepter, symbool voor het koninklijk gezag
- 7 Tiara, met diamanten en saffieren

Wist je dat...
Willem-Alexander zei toen de pers op de geboortedag van Amalia vroeg wanneer hij haar zou vertellen dat zij koningin van Nederland zou worden? 'Niet vandaag.'

d

e